

Որ թըշուառի մ'ոսկորներնդ Են շինուած.
Հարուածեցէք. քանդուի համայն տիեզերքն
Որ կուտակուող աւերներուն տակը գէթ
Ձրկիւշողին հետ զրկողն ալ տառապի,
Եւ Անձրին հետ ժրպիտն ալ չըքանայ,
Թէ անգոր են ձեր հարուածներն ահարկու
Ջնջել իսպառ կիրքի, մեղքի զղկեակներն,
Որոնց ոտքին ներքեւ, ո՞ն, շատ կոյսերու
Ատթանքի արտասուքներ կը հոսին,
Ձեզի նրէր իմ կուրծքիս տակ զալարուն
Վրէժի Դանթը մըրընդդ ահագոյն,
Որ չար մարդոց օրէնքներէն զայրացած
Հայհոյանքով կը դարբնէին ամէն օր:

ԱՐԱՄ ՈՐԱՊԵԱՆ

ՎԵՃԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՅՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

Ի Ս. ՂԱԶԱՐ

Միարանութիւնս պատիւ ունեցաւ հիւր-
ընկալելու Սեպտ. Յին (չ. 8) Ն. Վ.
Վիկտոր Լամանուէլ Գ. Խտալոյ թագաւո-
րը, ընկերակցութեամբ իր մօրեղբոր իշխան
Թոմմազոյի, Պատերազմական նախարա-
րին, Մովակալին, սպաներու և հետևորդ
պալատականներու:

Բոլորովին անակնկալ էր իր այս այցե-
լութիւնը — զոր առաջին անգամ կու տար
մեզ, մինչ Վենետիկ անգամ դեռ հասած
չէր: Ինքը կու գար Ալքրիակոսին մէջ իր
«Թոփնաքըի» զօրանաւով հանդիսատես
ըլլալու խաղական նաւատորմին ռազմա-
փորձերուն: Ուստի երբ Վենետիկի ժո-
ղովուրդը սոյն կիրակի առտուն թագաւո-
րին զալտեան կը սպասէր, անդին Ս. Ղա-
զարու Հայրերն իրենց ջերմ յարգանքները
կը մատուցանէին անոնց Վեհ. թագաւո-
րին:

Վիկտոր Լամանուէլ իր բոլոր խօսքե-
րուն մէջ ընտանի կերպ մը ցոյց կու տար.
կը յիշէր իր մանկութեան ժամանակ տուած
զուարթ այցելութիւններն ի Ս. Ղազար,
երբ դեռ զահաժառանգ փոքրիկ իշխան
մ'էր: Ընդհանրապէս իր հարցումները կը
դառնային վանքին հիմնարկութեան, մեր
ազգային արդի վիճակին և հայկական ե-

կեղեցւոյ ծխական արարողութեանց շուր-
ջը, որոնց ըստ ամենայնի շատ տեղեակ
կը ներկայանար: Յիշեց նաև իր Ս. Լը-
մանին երթալը՝ երբ դեռ թագաւոր չէր:
Կրատան մէջ երբ տեսաւ հայկական հին
զրամները՝ իսկոյն կ'ըսէր որո՞ւ և ո՞ր թուա-
կանին վերաբերելը, որով կը ցուցնէր նա
և թէ ինքը ո՞րքան երևելի զրամագէտ մ'է:
Հին զրամներու ճոխ հաւաքածոյ մ'ունի
եղեր իր արքունիաց մէջ, և որոնց մասին
արդէն ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը
հրատարակելու վրայ է:

Եկեղեցւոյ մէջ տեսաւ իր մօր Մար-
գարիտա Մայր-Թագուհին ընծայուած մեծ
ու շքեղ վարագոյրը, որ կախուած էր Աս-
տուածածնայ տօնին առթիւ: Մեծ ուշա-
դրութեամբ կը դիտէր եկեղեցւոյ թանկա-
գին զգեստները, որ ի տես զրուած էին
Ն. Վեհափառութեան Այցելեց նաև վան-
քիս Նորընծայարանը և ընտանի ու քաղցր
ոճով հարցումներ ուղղեց նոյն իսկ էն փո-
քրիկին: Բնական Գիտութեանց Գահլիճին
մէջ պատուասիրուեցան թագաւորն և իր
հետևորդները արևելեան անուշով և բմպե-
լիով: Ի վերջոյ առաջնորդուեցաւ Տպա-
րանը, ուր վերջին Կեղունին թղթատած
պահուն՝ հանդիպեցաւ յանկարծակի իր և
իր արքայական ընտանեաց պատկերին,
զոր դիտեց ժպտազին և գոհունակութեամբ:
Գրեթէ ժամ մը իր ներկայութեամբ
պատուելէ վերջ «Հայոց վանքը» — ինչ-
պէս կ'ըսեն Խաղաղիք-ի նշան իր գոհու-
նակութեան սեղմեց մի առ մի Հայրերուն
ձեռքըրը. և ապա վանքին զրան զմեաց
թագաւորն ինքն անձամբ քաշելով Հայ-
րերուն խմորովին լուսանկարը, ինչպէս նաև
իր հետևորդներէն մին՝ լաւ տպաւորու-
թեամբ մը մեկնեցաւ իր շոգեմակոյկով
զէպի Վենետիկ:

(Քիչ ժամանակէն ետեւ յաւանդարներէն
մի քանի հոտ մեզ դրկուցաւ յագուտարու-
կուն սրբաբնիկէն):

*
*
*

(Գոտտոս 20ին Ս. Ղազար հիւր ունե-
ցաւ Յունաց թագաւորին Գահաժառանգ

որդին՝ իշխան Գրիգորիանի՝ զրեթէ երկու ժամու չափ, որ զիտեց ամբողջ Գրաւտունը, Գահլիւնը, Տպարանը և Եկեղեցին ու շրջագայեց պարտէզը: Պատշաճ պաւտուսիրութեամբ մեծարուեցաւ իշխանը:

Ուրիշ Նշանատը Այցելուք

(Չոս. 4. — Լեղիցիա իշխանունի՝ Սաւոյի տունէն, Խաւիտայ նախորդ թագաւոր Ռամպերթոյ Ա.ի եզրօր կինը:

» 10. — Տիկին՝ գաղղիացի մեծ գրաւգէտ և թատերգակ Ալեքս. Տիւմայի:

» 26. — Դուքս և Դքսունի փրենցաւոյ Ալվարէս տի թողնտոյ. (խաւացի):

» 29. — Վանտոր Խվան, հունգարացի առաջնակարգ գրագիտունի:

Սեպ. 13. — Շիրվանշատէ՝ իր ամբողջ ընտանեօք:

» 18. — իշխանունի փողեցիանի, (խաւացի):

» 19. — Կոմսունի Էֆէմիա Առլէքս. Ֆէլտ Պալլեադէմ, գերմանացի հեղինակաւոր մատենագիր:

» 27. — Մարքիզ Վալտէթէրացոյ՝ Սպանիոյ զեապան Ի Հոռվի, իր ամբողջ ընտանեօք:

» 28. — իշխան Լեւիտայ Ռին, Օրսինի:

» Անթ. Բուրթի, որ Այցելուաց Տետրին մէջ աշապէս արձանագրած է իր անունը. «Ant. Curti-poeta milanese—augurante la indipendenza dell' Armenia » . Անր. Գալքի—միլանցի բանաստեղծ—որ կը մաղթէ Հայաստանի անկախութիւն:

Սեպ. 30. — Փիէռ տը Գուստէլ, գաղղիացի նշանաւոր թատերագիր:

» Սիւզան Ապու, դուստր «Թագաւոր Լիւրանց»ի Հեղինակ Էմմանուէլ Ապուի, և քենի՝ Փիէռ տը Գուստէլի: Հ. Դ. Տ.

Ս Ե Բ Ա Գ Ի Ո Ւ Թ Ի Ե Ն

Հանդիսարանիս 382 էջն մէջ, Եղիշէի ծնուագրին գլխակարգութիւնը՝ « Զորորդէ յեղանակ » ուղղելի է « Հինգերորդ յեղանակ »:

Յ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ե Ն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԵՄԱՐԱՆ

Հ. Վարդան չալուսի. — Երզնանցի դիւան և ախտից	369
Հ. Դ. Տայեան. — Եղիշէի չորս յեղանակներ հնագոյն գրչագրի մը մէջ	380
Տոքթ. Պալկիլ. — Լատինական տառերը, և տաճկական, պարսկական և արաբական լեզուները	390

Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ք

Վիկտորիա Աղամուր. — Նոր երգեր, թրգ. Հ. Ա. Վարդեան	395
---	-----

Արսէն—երկաթ. — Վերագործը	348
Dorat. — Աղուէն ու գետտի նապատակնքը (Թրգ. Սա. Եազընեան)	400
Հ. Յ. Աւգիւր. — Լեման Հաւերդ, Հայաստան երբեքն և այժմ	401
F. Veuillot. — Յրոհայի 1789 մեծ յեղափոխութենէն զրուագ մը (Թրգ. Աւ. Վ. Սիրուսեան)	408
Արամ Սրապիւս. — Կոյժակն	411
Հ. Դ. Տ. — Վեհապետական այցելութիւն Ի Ս. Վազար	411